

Bij Lucas 14, 15 - 24

“Een van wie mee-aanliggen hoort dit alles en zegt: zalig al wie het brood mag eten in het koninkrijk van God”.

De eerste zin uit onze Bijbellezing vandaag. Iemand gaat helemaal akkoord met wat hij net gehoord heeft. Wat heeft hij gehoord? We moeten dus wel achteruit lezen. Onze man zegt dat hij met alles akkoord gaat, wat is dat alles dan?

Ten eerste, een waterzuchtige genezen op sabbat, op sabbat voor je aan tafel gaat – akkoord, tegen de wetkenners en de Farizeeën in, die trouwens niet in staat waren om te antwoorden op de vraag van Jezus “kàn het, op sabbat heelmaken? Of niet?” Wat een vraag! Kan het, héélmaken, niet alleen op sabbat, maar in honderd andere omstandigheden, ook nu, met een wet boven ons of tegen ons. Kan het, mag het, heelmaken.

Ten tweede, onze man gaat akkoord met Jezus die weer contrair uit de hoek komt en commentaar geeft op de andere gasten die de beste plaatsen kiezen aan tafel. Met als conclusie “omdat al wie zichzelf verhoogt zal worden vernederd en wie zichzelf vernedert zal worden verhoogd”. Akkoord zegt onze man uit de eerste regel van onze lezing.

Ten derde, we gaan aan tafel, maar Jezus zegt tot wie Hem had uitgenodigd: inviteer niet opdat je op jouw beurt zou worden geïnviteerd. “Nee, wanneer je een gastmaal aanricht, nodig dan armen, misvormden, lammen, blinden; en zalig zul je zijn”. Onze man gaat daarmee akkoord.

En hij reageert “zalig al wie het brood mag eten in het koninkrijk van God”. Dat zou het zijn: het koninkrijk van God, geen mens voor de regels maar de regels voor de mens, onderaan gaan staan en voor niets, om niets, zonder berekening met mensen omgaan, mensen helpen, mensen goed doen.

*

Dat is het, maar nog niet helemaal, want Jezus – het lijkt wel of hij echt contrair wil zijn, mogen we nu nog niet aan tafel gaan, na drie opmerkingen over samen eten? Neen, Jezus voegt er een ten vierde aan toe, onze parabel over zomaar een mens die een grote maaltijd aanricht en vélen uitnodigt.

De invités beginnen zich eenparig te verontschuldigen, ze hebben geen tijd. Waarop de meester des huizes de gasten van straat laat halen: armen, misvormden, blinden en lammen. “Leid die hier binnen!” En als er nog plaats is, zegt de heer tot de dienaar: “ga uit naar de wegen en stegen en dwing ze om binnen te komen, totdat m'n huis vol is” en hij voegt er aan toe: niemand van wie genodigd waren zal van mijn maaltijd proeven. Zegt de “zoete Jezus”.

Merk op dat dit bij Lucas z'n laatste woord is. Het evangelie volgens Matteüs vertelt ook die gelijkenis, een beetje anders – het gaat over een koning die inviteert voor een bruiloftsmaal – en op het einde komt de koning binnen en hij gooit er toch weer een hoop buiten, omdat ze niet aan de voorwaarden voldoen. In onze Lucastekst is daarvan geen sprake. Zonder voorwaarden worden we geroepen, wij lammen, blinden, misvormden, vanwaar we ook komen, wie we ook zijn. Het is ook een heel, heel radicale oproep, aan onszelf om geen voorwaarden te stellen aan wie we tegenkomen, aan de kerk om niemand uit te sluiten, aan de samenleving om iedereen erbij te houden.

Iedereen hoort erbij. Onze westerse geschiedenis en traditie heeft dat altijd gedaan of willen doen. Al heeft ze dat ook vaak niet gedaan als ze prachtige Magnificats zong in nabijheid van heersers die niet van hun troon werden gestoten, zoals het lied van Maria toch zingt. Het is die Bijbelse ader die Welzijnszorg voedt – Daarom kozen we vandaag deze tekst. Want al is het zo dat ik op m'n eentje de armen niet helpen, ik kan wel met vele duizenden andere mensen samen armen helpen dankzij Welzijnszorg. Dat twee dingen doet. In vele projecten effectief armen helpen, ook het oudejaarsfeest. En jaar na jaar politici en beleidsmakers aan de mouw trekken om hen wakker te maken: daar zitten de echte armen, zo ontstaat armoede, dààr moet je ingrijpen.

*

In onze tekst blijft iets me tegenstaan, tegentrekken. Net een akker gekocht, net zes span ossen gekocht, net getrouwd. Natuurlijk geen tijd voor de maaltijd!

Maar we moeten in het leven toch ons werk doen, en het huis onderhouden, en trouwen en kinderen krijgen. Hoe zit dat dan? Lezen we hier – wat vaak gebeurd is – de aanbeveling dat we “de wereld moeten verlaten”? Welke tegenstelling ziet Jezus tussen naar de grote maaltijd gaan en je plicht doen, je werk doen?

Een sleutel vind ik in dat korte woord in de uitnodiging tot de maaltijd: “komt, want nu is alles gereed”, “kom, het is al bereid”.

Voor de koper van de akker of de ossen in ons verhaal, voor de pas getrouwde man in ons verhaal is blijkbaar niets gereed, ze beseffen niet dat het al bereid is voor hen, het koninkrijk, de maaltijd, ze moeten van alles terwijl ze eigenlijk van alles mogen. En omdat ze niet beseffen dat ze mogen, moeten ze, en gegarandeerd dat het niet lukt, aan de maaltijd, aan het koninkrijk komen ze niet toe. Lijken ze niet op de wetgeleerde die liever zijn tong afbijt dan toe te geven dat je op een sabbat mag heelmaken? Lijken onze ossen- en akkerkoper niet op degene die zich naar de beste tafelplaatsen haasten? Hoe zal het de getrouwde man vergaan als hij niet beseft dat het voor hem bereid is?

Het koninkrijk IS er, het staat bereid, zie je het niet? Ik denk aan een woord van de prior van Tibhirine, de overste van de trappisten die 14 jaar geleden in Algerije werden ontvoerd en vermoord, een woord dat hij schreef vele vele jaren voor de feiten, toen er van levensbedreiging nog geen sprake was. “Vivre l'aujourd'hui de Dieu”, letterlijk: “leven het vandaag van God”. Het nu als God beleven, God beleven in het nu, een kind van school halend, bezig met m'n werk, met m'n boodschappen, noem maar op.

Heel hard, intensief bezig zijn in het besef dat het al gereed is, zich heel stevig inzetten omdat het koninkrijk er al is – een koninkrijk dat ons eindeloos te boven gaat, een koninkrijk dat niet van ons is, een koninkrijk dat gratis is, een koninkrijk, een gastmaal dat te delen en te verdelen is.

Degenen die zo druk bezig zijn dat ze geen oog hebben voor wat al voor hen bereid is, zij blijven buiten.

*

Deze tekst mogen we lezen, gezeten rond een tafel, gezeten rond dé tafel. Lucas doet het keer op keer: tafelgesprekken, we hebben er in het 14de hoofdstuk een prachtig voorbeeld van. Hij is onderweg naar Jeruzalem en – zo begint ons hoofdstuk “het geschiedt (!) als hij binnenkomt in het huis van een overste van de Farizeeërs”. Met vier tafelgesprekken: over heelmaken ook op sabbat, over de beste plaatsen aan tafel, over gratis delen omdat het al allemaal gereed is voor ons, en over leven en werken als aanzitten aan een maaltijd.

En hoe luidt bij Lucas de volgende zin, die we niet hebben voorgelezen, en het is normaal dat we hem niet voorlezen want alle Bijbeluitgaven schakelen over naar een andere paragraaf, daar begint iets anders. Toch moeten we doorlezen als we onze Lucas recht willen doen:

“zegt de heer tot de dienaar: ga uit naar de wegen en stegen, en dwing ze om binnen te komen, totdat mijn huis vol is! Want ik zeg u: niemand van die mannen die genodigd waren zal van mijn maaltijd proeven! Hele scharen zijn met hem meegetrokken”

Hele scharen zijn met Hem meegetrokken, luisterend naar hem. Al bekommt het hen niet goed. Want Jezus blijft contrair, hij doet niets om bij de vele scharen in het gevele te komen (lees er het vervolg van Lucasaar op na - maar dat is een andere viering en een andere toespraak).

Wàt belangrijk is, is dat trekken. Lucas is een trekker, van het begin tot het einde van zijn twee boeken. Maria die zich zwanger over de bergen naar Elisabeth spoedt, het grote reisverhaal waaruit we vandaag hebben gelezen, na zijn dood laat hij zich zien

meetrokkend met de Emmaüsgangers, en de Handelingen van de Apostelen voeren ons tot in Rome.

Mag ik eindigen met die paradox? Over trekken lezen we rond de tafel en de tafel is gereed, ze is bereid, maar van hier trekken we weer verder, naar onze akker, onze ossen, naar onze vrouw of man – terwijl het toch allemaal al gereed, gegeven is. Afwas of psalmzingen, het komt op hetzelfde neer.

Geert Delbeke (28 november 2010)